

RĪGAS DOMES PILSĒTAS ATTĪSTĪBAS DEPARTAMENTS
PILSĒTVIDES ATTĪSTĪBAS PĀRVALDE

Tālrunis 67105816, e-pasts: pad@riga.lv
www.rdpad.lv

Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju tematiskā plānojuma
paplašinātās darba grupas sanāksme

PROTOKOLS

2016. gada 20. maijā

Rīgā

Nr. 11

Rīgas domē, Rātslaukumā 1, Sēžu zālē
Sanāksme tiek atklāta plkst. 9.40

Sanāksmi vada:

Ilze Purmale Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes vadītāja, direktora vietniece pilsētvides attīstības jautājumos.

Sanāksmē piedalās:

Inese Sirmā Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece;

Māra

Liepa-Zemeša Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas vadītāja vietniece;

Karīna Jansone Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas galvenā teritorijas plānotāja;

Lauma Līdaka Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas galvenā projektu vadītāja teritorijas plānošanas jomā;

Vilnis Salenieks Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas galvenais projektu vadītājs teritorijas plānošanas jomā;

Jānis Saulītis Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas galvenais ĢIS speciālists – teritorijas plānotājs;

Gunta Bičevska Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas galvenā ĢIS speciāliste – teritorijas plānotāja;

Elgita

Beinaroviča	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas eksperte administratīvās pārvaldes jomā;
Ivars Millers	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas eksperts teritorijas plānojuma jomā;
Elīta Šveica	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Lokālpilānojumu nodaļas vadītāja;
Jeļena Šehovcova	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Lokālpilānojumu nodaļas vadītāja vietnieka p. i.;
Irbe Karule	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Lokālpilānojumu nodaļas galvenā teritorijas plānotāja;
Egita Gaile	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Lokālpilānojumu nodaļas projektu vadītāja sabiedrības līdzdalības jomā;
Kristaps Niedols	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Lokālpilānojumu nodaļas transporta infrastruktūras plānošanas inženieris;
Guna Jankovska-Galzone	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Lokālpilānojumu nodaļas vides pārvaldības galvenā projektu vadītāja;
Ingrīda Žubure	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Lokālpilānojumu nodaļas vides pārvaldības galvenā projektu vadītāja;
Ieva Renkvica	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Vēsturiskā centra plānošanas nodaļas galvenā teritorijas plānotāja;
Māra Zīra	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldes Stratēģiskās plānošanas nodaļas galvenā stratēģiskās plānošanas speciāliste, nodaļas vadītāja vietiece;
Viktorija Priļenska	Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta praktikante.

Citu institūciju / organizāciju pārstāvji:

Regīna Bula	Rīgas pašvaldība aģentūras "Rīgas pilsētas arhitekta birojs" direktora vietiece;
Dina Krūka	Rīgas Ziemeļu izpilddirekcijas Teritorijas apsaimniekošanas un attīstības nodaļas vecākā referente;
Jānis Lejnīeks	Rīgas Austrumu izpilddirekcijas Nekustamā īpašuma nodaļas ekonomikas attīstības projektu vadītājs;
Pauls Puķītis	Rīgas domes Īpašuma departamenta Projektu vadības un attīstības nodaļas vadītājs - jurists;
Gunta Kļaviņa	Rīgas domes Īpašuma departamenta Īpašuma atsavināšanas pārvaldes Juridiskās nodaļas vadītāja – juriste;

Marta Kurvīte	Rīgas domes Īpašuma departamenta Direktora biroja Projektu vadības attīstības nodaļas projektu vadītāja – juriste;
Katrīna Kukaine	Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas vadītāja vietniece;
Ija Niedole	Latvijas Būvinženieru savienība;
Sandra	
Jakušonoka	Biedrība “Bolderājas grupa”;
Gunta Lukstiņa	Latvijas Universitāte, Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte;
Inta Biezā	Vecmīlgrāvja attīstības biedrība;
Grieta Gundare	Čiekurkalna attīstības biedrība;
Žanete Jansone	“Mangaļsalas iedzīvotāju biedrība”;
Andris Roze	pilsētplānotājs.

Sanāksmi protokolē:

Solvita Kalvīte Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas galvenā projektu vadītāja sabiedrības līdzdalības jomā.

Darba kārtībā:

1. Diskusijas atklāšana.
2. Iepazīstināšana ar Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju tematiskā plānojuma mērķiem, darba izdevumu, saturu.
3. Diskusija:
 - 3.1. Apbūves aizsardzības robežu izmaiņas;
 - 3.2. Autentiskas apbūves ansambļu robežu noteikšana;
 - 3.3. Apbūves kultūrvēsturiskās vērtības noteikšana (precizēšana) apbūves aizsardzības teritorijās.
4. Citi priekšlikumi.

I. Purmale atklāj sanāksmi un iepazīstina klātesošos ar saviem kolēģiem.

Esiet sveicināti trešajā sanāksmē! Šodienas tēma ir kultūrvēsturisko teritoriju tematiskais plāns.

K. Jansone sniedz prezentāciju par Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju tematiskā plānojuma mērķiem, darba izdevumu, saturu.

K. Jansone sniedz prezentāciju par diskusijas pirmo jautājumu - apbūves aizsardzības teritoriju robežas. Aicina sanāksmes dalībniekus izteikties par piedāvātajiem risinājumiem. Vai nosacījumi ir samērīgi?

J. Lejniēks: Nav samērīgi. Es varu iedomāties, ka Maskavas forštatē kāds cilvēks gribētu kaut ko darīt savā mājā un šie nodomi ir atšķirīgi no teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu piedāvājuma. Tā kā jūs noraidījāt Rīgas Austrumu izpilddirekcijas piedāvājumu samazināt Maskavas forštates kultūrvēsturiskās teritorijas lielumu, es domāju, ka pašvaldība saviem īpašumiem Maskavas forštatē ir uzlikusi šos ierobežojumus. Diez vai pašvaldība tērēs līdzekļus, lai ar lokālpilānojumu mainītu tur, kur jūs neesat gatavi mainīt neko. Savukārt, privātais īpašnieks Maskavas forštatē aiznaglo logus un gaida, kad kāds īpašumu nopirks. Konkrēti Maskavas forštates gadījums ir strupceļš un nav kur doties, man nav ko komentēt.

K. Jansone: Kāds ir Jūsu priekšlikums? Ko pašvaldībai vajadzētu darīt, lai uzsāktu šo teritoriju pārvērtēšanas procesu? Nav tā, ka mēs negribējam mainīt robežas. Strādājot darba grupā, bija tik ļoti atšķirīgi viedokļi, ka mēs nonācām strupceļā.

J. Lejnieks: Precizēšu. Tas bija Būvvaldes pārstāvis V. Brūža kungs, kurš ļoti iebilda.

I. Purmale: Vai varētu būt viedoklis, ka robežas nemaz nevajag mainīt? Ja mēs plānā esam pārskatījuši. Tā kā teritoriju robežas būs noteiktas ar teritorijas plānojuma saistošā veidā, tīri juridiski skatoties, vienmēr pastāvēs iespēja ar lokālplānojumu kaut ko mainīt, arī robežas. Pēc būtības, vai mums vajag kaut kādus kritērijus izstrādāt un pieņemt, ka tos nevajadzētu mainīt. Ja nu ir kāda ārkārtas situācija. Vai tāds ir viedoklis? Jeb tomēr mums ir jādomā par to, ka izmaiņas būs nepieciešamas. Skaidrs, ka attīstītāji gribēs pēc iespējas mazāk aprobežojumus. Vai mēs vispār kaut ko mēģinām noteikt vai uzskatām, ka robežas ir optimālas. Ja pašvaldība pati jūt, ka kaut kādu iemeslu dēļ šīs tas būtu jāprecizē vai jāpakoriģē, tā ir cita lieta. Bet trešās personas no malas šo jautājumu nevar ierosināt. Kāds būtu viedoklis?

J. Lejnieks: Jautājums nav par robežām. Robežas ir sekundārs jautājums. **Primārais ir noteikumi, kas ir robežu ietvaros.** Izejot no noteikumiem, vai nu investors cīnīsies par iespēju samazināt robežu savam gabalam un dabūt ārā no šīs zonas vai arī tie noteikumi būs tik liberāli, ka viņam nebūs iebildumi pret to teritoriju, kurā ir nokļuvis, ja, novērtējot katru objektu, apbūves parametri viņu pilnībā apmierinās.

M. Liepa-Zemeša: Vai Jūsu ierosinājums ir, ka parametriem ir jābūt elastīgākiem? Ar ko atšķirsies noteikumi ārpus aizsardzības teritorijām un iekšpus?

J. Lejnieks: Atšķirsies: apbūves augstums, blīvums. Bet šobrīd, kad prasības tuvojas Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas (RVC AZ) teritorijas apbūves noteikumu prasībām, tad nav jēgas.

K. Jansone: Es negribētu piekrist, ka prasības uz apbūves aizsardzības teritoriju tuvotos RVC AZ noteikumiem. Tas vairāk skar atsevišķus objektus, kas ir novērtēti kā kultūrvēsturiska vērtība. Man šķiet, ka jau šobrīd esam noteikuši liberālus noteikumus apbūves aizsardzības teritorijai kopumā. Ierobežojošais faktors ir apbūves parametri, kas ir vieglāk piemērojami, jo ir skaidri noteikti un skaidri parādītas teritorijas, kur būs tie stingrākie nosacījumi. Investoram, izvēlēties teritoriju, kur ieguldīt līdzekļus, ir visas iespējas apbūves aizsardzības teritorijā izvēlēties pēc iespējas neitrālāku, kur viņam ir visplašākās rīcības iespējas. Vienlaikus saņemot pretī tos labumus, ko sniedz kultūrvēsturiska teritorija. Nav tā, ka tas ir tikai apgrūtinājums un tikai kaut kas slikts. To rāda arī cilvēku kustība, izvēloties dzīvot šajos vecajos rajonos, kas kādam liekas nošņurkuši, bet kur ir šarms, ko dod uzskatāmi redzamā pilsētas attīstība un saglabājusies labo laiku vide.

J. Lejnieks: Cilvēki izvēlas piecstāvu ēku blakus parku teritorijām (tajā pašā Maskavas forštatē), nevis renovēt jau 20 gadus pamestu koka ēku, ko tagadējie noteikumi pieprasa. Jūs nevarat nojaukt koka ēku Daugavpils ielā un tai vietā uzbūvēt piecstāvu ēku ar skaistu skatu uz parku. Ja mēs gribam mūžīgi turēt pamestu šo pamestu ainavu.... savukārt no pilsētas plānošanas un humānas attieksmes pret cilvēku viedokļa, **kāpēc šeit nevarētu būvēt - tuvu**

centram, labā vietā, kur blakus ir bērniem zaļā teritorija un citas lietas, tikai nav jaunās apbūves, jo uz šiem noteikumiem nevar parādīties.

K. Jansone: Ja ir vēlēšanās mainīt apbūves parametrus, ir iespēja izstrādāt lokālpilnojumu. Ievērojami palielinot apbūves blīvumu, apbūves intensitāti, ir jāveic vismaz detālpilnojums, lai saprastu, kāda slodze būs uz esošo pilsētas infrastruktūru. Mūsu pieredze rāda, ka daudzi attīstītāji kā plānošanas instrumentu labāk izvēlas lokālpilnojumu, nevis detālpilnojumu. Ja būs vēlēšanās būtiski mainīt apbūves parametrus, kas liedz izstrādāt lokālpilnojumu mazākā teritorijā. Nav runa, ka mainot apbūves parametrus, būtu jāpārskata visa apbūves aizsardzības teritorija. Jautājums – cik lielu šo teritoriju vajadzētu noteikt?

J. Lejnīks: Tas ir jautājums. **Tādā gadījumā tas nav jāveic visai teritorijai. Tad attīstītājs noteikti atteiksies no attīstīšanas nodomiem. Vai ir ielas posms, kvartāls?** Tas ir strīdus objekts.

K. Jansone: Kādi ir priekšlikumi?

J. Lejnīks: Jo mazāk, jo labāk.

I. Sirmā: Viens no mūsu priekšlikumiem ir atstāt šo jautājumu Būvvaldes pārziņā vai drīzāk Pilsētas attīstības departamenta pārziņā, jo, izstrādājot lokālpilnojuma darba uzdevumu, var izvērtēt, cik lielā mērā šī attīstības iecere ietekmē apbūves aizsardzības teritoriju, tās kultūrvēsturisko vērtību un tādi kritēriji ir grūti aprakstāmi. Vērtējot konkrēto ieceri, lokālpilnojuma darba uzdevumā nosaka izpētes teritorijas robežas. Lielos vilcienos, šīs apbūves parametri ir detalizēti, noteikti, analizējot iedibināto apbūves raksturu, augstumu, visus šos parametrus. Tie grozījumi varētu būt robežā nepieciešami tajos gadījumos, ja apbūves iecere iziet ārpus iedibinātā apbūves mēroga un apbūves parametriem. Piemērs šobrīd ir Maskavas ielas augstbūve, lokālpilnojums izstrādes stadijā.

J. Lejnīks: No kritizētāja viedokļa, šis ir sliktais piemērs. Ja runājam par procesu... Daugavpils ielā septiņu, desmit, divdesmit gadu laikā koka apbūve pazudīs, un tad mēs iegūsim iedibināto apbūvi – piecstāvu īres namus. Loģiski, ka tajā brīdī attīstītājs norādīs uz šo iedibināto būvlaidi.

I. Biezā: Vai tajās aizsardzības teritorijās ir arī Vecmīlgrāvis?

K. Jansone: Emmas iela.

I. Biezā: Tikai?

K. Jansone: Jā. Tas ir apbūves aizsardzības teritorijas nosaukums. Tas neietver visu apkaimi.

I. Biezā: Es nedomāju visu apkaimi. Es domāju to, ko mēs Atmodas sākumā nosaucām par Vecmīlgrāvja vietējas nozīmes kultūrvēsturisko kompleksu, kurā ietilpst Ziemeļblāzma, progimnāzija, Burtnieku nams un Zaļā skolā.

K. Jansone: Šī ir apbūves aizsardzības teritorija.

I. Biezā: Runājot par robežām. Tā kā Ziemeļblāzma ir valsts nozīmes aizsargājamais piemineklis, bet Zaļā skola, kura, mūsaprāt ir jāceļ augšā vēlreiz, tā teritorija pa vidu būtu jāapvieno. Viss šis komplekss ir pietiekoši nozīmīgs. Tur ir nepieciešama robežu pārskatīšana. Par tiem objektiem, kas rodas klāt. Man nav iebildumi, ka pareizticīgo baznīca ceļ baznīcu, bet tajā vietā, kur iecerēta - Baltāsbaznīcas ielā starp Ziemeļblāzmu un Burtnieku namu un proģimnāziju, es nesaprotu, kā tur var ietilpt un kā saturiski iederas. Tā robežu pārskatīšana droši vien, ka ir vajadzīga.

K. Jansone: Tas tiešām ir apbūves aizsardzības teritorijā?

I. Biezā: Es nezinu, varbūt nav. Bet es domāju, ka visa šī teritorija starp šīm četrām celtnēm būtu jāapvieno.

K. Jansone: Cik atceros, tad Zaļā skola ir apbūves aizsardzības teritorijā, bet par baznīcas celtniecību ir jāpārbauda.

I. Biezā: Pašlaik tur ir sētiņā iesvētīts krusts un Būvvalde ir atļāvusi, tur tā būs. Situācija ir tāda, ka Meļņa kungs nopirka privātu zemi un uzdāvināja baznīcai. Tas ir nokavēts, mēs nepamanījām. Manaprāt, tā ir ļoti nelogiska vieta. Nesaprotu, kā tur kāds piebrauks ar mašīnu.

K. Jansone: Žēl, ka nav neviena Būvvalde pārstāvja, kas varētu precīzāk izstāstīt.

I. Biezā: Es domāju, ka tās četras celtnes vajadzētu apvienot vienā kompleksā, kā Atmosas sākumā bija iecerēts. Būvvaldei ir Biedriņa kunga izveidota mapīte ar visām robežām.

I. Niedole: Kāda ir Jūsu attieksme pret ielu telpām vēsturiskās robežas teritorijās? Piemēram, kur vajag saglabāt sarkanās līnijas? Vai apstādījumi. Vai vajag saglabāt?

K. Jansone: Mums ir rekomendācijas un priekšlikumi no pētījuma veicējiem, kam mēs kopumā piekrītam, ka noteiktās vietās apbūves aizsardzības teritorijās viņi iesaka saglabāt vēsturiski veidojošos ielas robežas un mainīt sarkanās līnijas atbilstoši iedibinātajai situācijai.

I. Niedole: Bet drīkst mainīt sarkanās līnijas?

K. Jansone: Jā, tāds ir pētījuma veicēju priekšlikums. Ir viena būtiska teritorija, kur sarkanās līnijas ietekmē - būt vai nebūt apbūves teritorijai un tā ir Dzegužkalna apbūves aizsardzības teritorija, kuru ziemeļu daļā šķērso perspektīvai Hanzas šķērsojums. Ja tas tiek realizēts, tad šī ziemeļu daļa zaudē savu kultūrvēsturisko vērtību. Līdz ar to – lemjot par šī infrastruktūras objekta tālāko attīstību, iespējams, ka kultūrvēsturiskais aspekts ir ņemams vērā. Tieši tāpēc ir svarīgi pārvērtēt vēlreiz šīs apbūves aizsardzības teritorijas atbilstoši mūsdienu situācijai, jo laiks, kad tika noteiktas šīs apbūves aizsardzības teritorijas, bija pirms 20 gadiem vai vēl senāk. Kopš tā laika daudz kas ir mainījies, bet mēs joprojām turamies pie 90. tajos gados konstatētajām vērtībām. Būtu vajadzīga inventarizācija. Pagaidām to nav izdevies veikt.

I. Purmale: Tas ir jautājums. Varbūt šajās apbūves aizsardzības teritorijās šie ielu profili arī būtu saglabājami kā vērtība? Šobrīd tas tā nav izcelts. Bet varbūt par ielas profilu un telpu var kādu punktu uzrakstīt, jo, manaprāt, tā ir vērtība.

I. Niedole: Ne tikai plaknē, bet telpā.

J. Lejnieks: Vadlīnijas būs vai nebūs izstrādātas?

K. Jansone: Tādas vadlīnijas ir vajadzīgas, bet, vai tādas tiks izstrādātas, nezinām.

J. Lejnieks: Jūs noslēgsiet savu plānojumu ar rekomendācijām, ka tādas ir jāizstrādā.

K. Jansone: Jā.

S. Jakušonoka: **Kādas izmaiņas skar tos kultūras pieminekļus, kas ir liela izmēra... Par Daugavas grīvas krasta nocietinājuma kompleksu gan Daugavgrīvā, gan Mangaļsalā. Vai tur ir paredzētas izmaiņas aizsargjoslās.**

K. Jansone: Jūs domājat individuālo aizsardzības zonu?

S. Jakušonoka: Jā.

K. Jansone: Mums ir iecere teritorijas plānojumā noteikt individuālās aizsardzības zonas visiem valsts aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem. Jautājums, vai mūsu kapacitāte būs pietiekama, lai to izdarītu.

S. Jakušonoka: Šobrīd ir spēkā esoša 50 metru individuāla aizsardzības zona.

K. Jansone: Izvērtējot katru konkrētu gadījumu. Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (VKPAI) pie tā strādā, nosakot pieminekļiem individuālās aizsardzības zonas. Tas ātrums varētu būt lielāks. Daugavgrīvas piemineklis ir tas, kur ir precizēta šī robeža.

S. Jakušonoka: Ja Jūs sakāt, ka šo robežu izstrādās VKPAI, **kādā veidā mēs kā sabiedrība varam iesaistīties un ietekmēt? Skaidrs, ka no investoru puses ir vēlme šo robežu samazināt vai vispār noņemt. Mūsu interesēs ir, ka robeža paliek.** Objektu robežas jau sākotnēji tika veidotas mazākas ar solījumu, ka aizsardzības zona ļaus saglabāt visu kompleksu. **Ja aizsardzības zonu noņem nost, mēs zaudējam daļu no vēsturiskas pieminekļa teritorijas.**

K. Jansone: Tāda situācija, ka noņem nost aizsardzības zonu, nevar būt. Vienīgais izņēmums ir pilsēt būvniecības pieminekļi, kuriem netiek noteikta aizsardzības zona, bet jebkuram piemineklim ir iespēja precizēt šo robežu pa kadastra līniju, pa dabā noteiktajām robežām, bet nekādā ziņā noņemt nost.

S. Jakušonoka: Tur jau sadala īpašumu divās daļās. Un tā daļa, kas agrāk bija aizsardzības zona, tā aiziet. Vai šī plānojuma ietvaros varam kaut ko ielikt, lai pasargātu.

K. Jansone: Domāju, ka VKPAI pārstāvis Jums varētu atbildēt uz šo jautājumu.

S. Jakušonoka: Otrs jautājums ir par Daugavgrīvas cietoksni, kur šīs robežas sakrīt ar paša pieminekļa robežām. Un tas ir diezgan nepamatoti. Tam objektam prasās pēc

plašākām robežām, jo tā attīstīšana bez pieejas ūdeņiem, pieejas Bullupei, ir diezgan sarežģīta.

K. Kukaine: Runājot par individuālajām aizsardzības zonām un ja tiešām šis tematiskais plānojums dos priekšlikumu un mēs kopīgi strādāsim ar to plānojumā, tad tieši tāpēc ir ļoti labi kompleksi izstrādāt individuālās aizsardzības zonas tieši plānojuma ietvaros. Jo tad šie priekšlikumi var tikt apspriesti sabiedrībā un tad ir iespēja piedalīties, sniegt viedokli un mēs varam skatīties un koriģēt atbilstoši sabiedrības ieteikumiem, jo izstrādāt atsevišķi pēc tās metodikas, kāda ir noteikta Ministru kabineta noteikumos, ir ļoti smagnējs process un teritorijas plānojums ir pateicīga vieta, kur to visu apspriest. **Cerams, ka šāds priekšlikums būs un varēs Rīgai izstrādāt individuālās aizsardzības zonas, lieki neapgrūtinot teritorijas, kurām nav īsti pamatojuma, savukārt paplašināt tur, kur tiešām tas ir nepieciešams objekta attīstībai.**

I. Purmale: Kas tās izstrādās? VKPAI?

K. Kukaine: Tas ir dažādi. Mums ir pieredze, ka pašvaldības to izstrādā un mēs kopīgi apspriežam, jo VKPAI kapacitāte nav tāda, lai visai Rīgai izstrādātu individuālās aizsardzības zonas.

I. Purmale: Visai Rīgai mēs arī nespēsīm, bet atsevišķiem objektiem varbūt var.

K. Jansone: Man priekšlikums doties uz priekšu pie izpētes veicējiem, paralēli runājot par saturu. Tas ir ļoti svarīgs jautājums, ņemot vērā, ka, vadoties pēc arhitektoniski māksliniecisko inventarizāciju un izpēšu nosacījumiem, kur ir paredzēts, ka šīs izpētes var veikt arhitekti, kas ir sertificēti kultūras pieminekļu aizsardzības jomā. Ņemot vērā, ka šādas sertifikācijas vairs nav, tad man šķiet, ka būtu ļoti svarīgi precīzi noteikt kompetences, kas ir nepieciešamas, lai šādas izpētes veiktu. Kādi ir priekšlikumi? Jebkurš sertificēts arhitekts, būvinženieris, transporta plānotājs?

J. Lejnīks: Vai tas nav jautājums juristiem?

I. Purmale: Es domāju, ka tas nav jautājums juristiem. Mums kā profesionāļiem to vajadzētu saprast pēc būtības. VKPAI ir kāds priekšlikums, kādas būtu tās kompetences?

K. Kukaine: Taisnība, ka Eiropas brīvajā tirgū jebkurš sertificēts arhitekts to var darīt. Tā ir problēma. Likums nosaka, ka attiecībā uz kultūras pieminekļiem ir jābūt kompetentam speciālistam. Kompetenci apliecina sertifikāts vai licence. Ja mēs runājam pēc būtības, ir jāprasa pieredzi, bet tad - cik gadu? Jā, mēs saskaramies ar to pašu problēmu. Citādāk tas attiecas uz būvinženieriem, kuriem ir sertifikācija darbā ar kultūrvēsturiskiem objektiem.

I. Purmale: Mācībspēkiem nav kāda ideja, ko varētu darīt, lai noregulētu šo jomu?

U. Bratuškins: J. Lejnīka kungs uzdeva ļoti precīzu jautājumu. **Ja vēlas šo procesu regulēt, tad tas ir jādara ne jau tikai labas prakses un vēlmju līmenī, bet juridiski korekti.** Pretējā gadījumā var rasties gadījumi, kad kāds sertificēts arhitekts gribēs kvalificēties, bet viņu neatzīst un tad būs jautājumi, kādi ir iemesli. Katram ir iespēja caur šo praksi pieredzi uzkrāt.

Cik tas ir kompetenti, tas ir katra paša godaprāts. Cits regulējums mums pašreiz nav. Konkrētas receptes, kā vajadzētu darīt, nevarēšu sniegt.

I.Purmale: Mēs ar saistošajiem noteikumiem kaut kādas prasības varētu izvirzīt. Tāpēc jau šie jautājumi tiek uzdoti un pēc tam juridiski nostiprināms.

K. Jansone: Saistošos noteikumus izstrādās juristi. Mums ir jādod uzdevums.

I. Sirmā: Attiecībā uz teritorijas plānošanas dokumentu izstrādi, Ministru kabineta noteikumos ir prasīta tieši pieredze, zinot, ka sertifikācija pa specializācijām nenotiek. No juridiskā viedokļa nekādu problēma nav – prasīt pieredzi šajā jomā. Jāprot pareizi nedefinēt prasības pieredzei.

J. Lejnieks: Kā var iegūt pieredzi? Tikai strādājot. Secinājums - **ja cilvēks ir ieguvis sertifikātu, viņam ir jādod tiesības pētīt un tad viņš iegūs pieredzi.**

K. Jansone: Ne vienmēr viņam ir jābūt vadošajam pētniekam. Viņš var sākt uzkrāt pieredzi kā viens no komandas dalībniekiem, kuru vada pieredzējis, kompetents, erudīts speciālists.

G. Gundare: Tikpat labi **cilvēks ar pieredzi formāli ķeksīša pēc var uztaisīt nekvalitatīvu produktu un tajā pašā laikā centīgs cilvēks bez iepriekšējas pieredzes, apkopojot pietiekami daudz informācijas, var iemācīties un tas var būt pirmais darbs.** Tas ir garām – ierobežot, iekonservēt. Strādās pieci it kā pieredzējušie speciālisti ar vajadzīgajiem ķeksīšiem tabulās.

K. Jansone: Ko darīt?

G. Gundare: **Notiek gatavā produkta vērtēšana.** Var vai nu akceptēt vai neakceptēt. **Ja tas nav izstrādāts tam, kam tur ir jābūt, to vienkārši neakceptē. Tas ir mehānisms.** Ja Jūs prasāt tāda veida pieredzi, ir jāizslēdz saskaņošanas procedūru, jo **pieredze kā tāda nedefinē, ka produkts ir kvalitatīvs.**

I. Niedole: Mēs tagad runājam tikai par ēkām. Vai šajā sarakstā ir inženierēkas? Varbūt apakšzemes komunikācijas arī varētu būt. Sakarā ar to, **varētu būt prasības pēc komandas sastāva. Izstrādājot ielu šķērsprofilu, jāpiedalās ceļiniekiem, ainavu arhitektiem, arhitektiem, apakšzemes komunikāciju inženierim.** Vajag atzīmēt, ka inženierbūves arī prasa cieņu pret sevi.

K. Jansone: Paldies par piebildi. Tad tieši attiecas uz jautājumu par prasībām izpētes saturam. Šie objekti ir ļoti dažādi. Tie nav tikai objekti, bet tās ir teritorijas. Saturs nosaka, kādas jomas speciālistiem pie tā ir jāstrādā.

I. Purmale: Jebkurā gadījumā **I. Niedoles kundze uzskata, ka tas nav viena speciālista darbs, tas ir komandas darbs ar atbilstošu kvalifikāciju.**

I. Niedole: Obligāti.

I. Purmale: Kopsavilkums: īpašas prasības neizvirzīt, bet saprast, ka tas ir komplekss komandas darbs. Vai pārējie arī tam viedoklim piekrīt?

K. Jansone: Ir jāizvirza prasības saturam un kvalitātei.

I. Purmale: Un no tā izrietēs, kādai speciālistu komandai jābūt.

K. Jansone: Tāpat kā mēs nevar izvirzīt universālos noteikumus lokālplānojumu izstrādei, tas ir jāskata individuāli.

I. Purmale: Tieši tā. Un tur mēs atgriežamies pie paša sākuma par robežām, mēs neko universālu nevaram noteikt, katra situācija būs jāskata pilnīgi individuāli. Lokālplānojuma darba uzdevumā definēsim prasības sadarbībā ar VKPAI un citām institūcijām.

K. Jansone: Nākamā tēma ir autentiskās apbūves ansambļi. Autentiskās apbūves ansambļi ir jaunievedums – tās ir nelielas apbūves teritorijas, kurās vienkopus ir saglabājusies mazpārveidota, noteikta perioda apbūve un vides elementi: ielas, žogi, apstādījumi, pagalmu organizācija, labiekārtojuma elementi. Mūsu priekšlikums ir izvirzīt stingrākas prasības, nekā tas ir apbūves aizsardzības teritorijām, noteikt, ka attīstība (jaunbūve vai rekonstrukcija), būtiski mainot apjomu autentiskas apbūves robežās, ir skatāma kompleksi, ietverot izvērtējumu gan uz ansambļa teritoriju, gan uz ielas telpu. Atšķirībā no apbūves aizsardzības teritorijas kopumā noteikt, ka apbūves aizsardzības ansambļos ir jāaglabā raksturīgais zemes dalījums. Šobrīd mūsu ideja ir nenoteikt limitēto zemesgabalu platību apbūves aizsardzības teritorijās un noteikt stingrākas prasības, nekā tas ir apbūves aizsardzības teritorijai kopumā ēku ārējam veidolam, augstumam, teritorijas labiekārtojumam, publiskās ārtelpas vides elementiem. Būtisks nosacījums, ka autentiskās apbūves ansambļa kultūrvēsturiskajai vērtībai būtu jāizriet no apbūves aizsardzības teritorijas vērtības. Respektīvi, ka noteiktā teritorijas vērtība ir 19., 20. gs. 1. puses koka apbūve, tad 20. gs. beigu mūra privātmāju grupa nebūs apbūves autentiskais ansamblis. Kāds ir Jūsu vērtējums par šīm prasībām?

J. Lejnieks: Vai visām šīm īpašībām jā kvalificējas: labi saglabājies, mazpārveidots?

K. Jansone: Jā, tāpēc autentiskās apbūves ansambļi ir maz.

J. Lejnieks: Respektīvi, ja tas nav labi saglabājies, tad vairs nav šajā kategorijā ieliekams. Vai arī ja tas ir pārveidots, bet labi saglabājies. **Man šķiet, ka šeit ir zināma verbālā pretruna. Labi saglabājies, mazpārveidojies. Kā tad īsti ir?** Ja tas ir simtgadīgs un tomēr ir pārveidojies? Tas ir vai nav labi saglabājies?

K. Jansone: Šī definīcija ir koriģējama. To kā savu priekšlikumu piedāvā SIA "AIG". Jums ir iespējas koriģēt definīciju.

J. Lejnieks: Vienlaicīgi nepārveidoties un saglabāties ir pagrūti.

G. Gundare: Es nedomāju, ka tam ir jābūt viena konkrēta laika perioda kapsulām. Ir maz tādu vietu, kur, piemēram, 19. gs. beigās šeit kaut kas notika. Tajā pašā laikā ir tik daudz īpašumu, kur ir divas mājas, saimnieks, piemēram, uzbūvējis vispirms vienu nelielu īres namu, pēc tam

uzbūvējis kaut ko nākamo. Un pa vidu bijuši 40., 50. tie gadi. Nevajag tik ļoti konservēt. Arī jaunu var iebūvēt, lai tas būtu adekvāts, mērogam, apdares materiāliem, vizuālajam tēlam. Tas ir galvenais. **Manuprāt, visām šīm apbūves aizsardzībām un noteikumiem ir otras puses, kuras mēģina apiet, jo viss tiek sarežģīts.** Piemēram, Čiekurkalna apbūves aizsardzības teritorija. Ielas fronte ir noteikta. Ir nelieli šauri zemesgabali, atstājam divus stāvus. Iekšā iebūvē piecus, tornīti, jo to drīkst, bet izskatās klibi. Kas ir mērķis? **Vai mēs gribam visu iekonservēt vai gribam panākt harmonisku, normālu pilsētas attīstību?** Mēs nevaram iekonservēties. Es Čiekurkalnā ārpus apbūves aizsardzības teritorijas nopirku četru dzīvokļu māju, lai pārtaisītu par privātmāju. Es to izdarīju normāli, lai ēka ir atbilstoši videi, saglabājot logus un visu pārējo. **Nav tā garša pareizā, jo ir ierobežojošie noteikumi. Cilvēkus, kuriem mājas pieder, viņus tas neinteresē. Tāpēc tās mājas iet postā.** Nesaku, ka visus, bet ļoti lielu daļu. Tāpēc, ka **ir vieni vienīgi ierobežojumi. Ko tad es te vispār varu darīt? Viņi aizmirst, kāds tam visam varētu būt mērķis.** Kāda ir tā vīzija, ko mēs varam iegūt?

I. Purmale: Kāds ir piedāvājums? Nelikt vispār nekādus ierobežojumus apbūves aizsardzības teritorijā? Varbūt mums nevajag apbūves aizsardzības teritorijas?

G. Gundare: Es domāju, ka nevajag ieciklēties tik ļoti uz tik šauriem laikmetiem.

I. Purmale: Tas ir par autentiskiem apbūves ansambļiem. Mēs tagad sašaurinām tēmu. Varbūt mums nevajag šādus ansambļus izdalīt vispār? Jautājums par klasifikāciju. Varbūt mums pietiek ar vispārīgu regulējumu apbūves aizsardzības teritorijās, neizdalot, ansambļus, atsevišķas ēkas, kuras aizsargājam.

J. Lejnietis: Attīstot to pašu Čiekurkalnu. Tur pārsvarā dominē būvlaide, kas sakrīt bezmaz ar sarkano līniju un tiešām tur mašīnas braucot apšļaksta pirmā stāva logus un ir dažas ēkas, kur ir atkāpīte, kaut vai 3 metri, priekšdārziņš. Arī pirms 100 gadiem tur kāds ir pamanījies uzbūvēt māju ar atkāpi no būvlaides, saprotot, ka būs labāk, ja mājas priekšpusē būs priekšdārziņš. Ja mēs šodien iekonservējam, tad cilvēks, kuram tur ir māja uz būvlaides, saka, ka viņš labāk grib nojaukt un uzbūvēt jaunu ar atkāpi kā pie cilvēkiem. Bet nekā, mums ir būvlaide, neko darīt. **Ļoti uzmanīgi, ja vēlamies iekonservēt in situ to, kas ir. Mums zināmā mērā ir jāiekonservē vietas gars,** ka tur nevajag piecstāvu apbūvi, bet vajag divstāvu apbūvi. Ja varētu būt gruntsgabalā savādāk novietota, būvmateriāli. Tie apbūves ansambļi ir ar vēl stingrākiem noteikumiem, kā RCV AZ plānojumā. Vai Čiekurkalnā ir kāds konkrēts apbūves piedāvājums, piemēram, ielu stūrim. **Šie ļoti smagie apgrūtinājumi ir jāskata ļoti konkrēti.** Bez piemēriem grūti saprast.

K. Jansone: Konkrētu piemērus var redzēt SIA "AIG" izstrādātajā pētījumā, bet uzreiz gribu pateikt par tiem iekonservējumiem. Man šķiet, ka mēs ar šo tematisko plānojumu gribam attālināties no mēģinājumiem kaut ko ļoti iekonservēt. Arī šis detalizētais dalījums nozīmē, ka mēs atlasām vērtīgās lietas, ko gribam iekonservēt, bet lielais vairums aiziet daudz plašākai darbībai, nekā tas ir šobrīd pieļaujams. Par obligātajām būvlaidēm – ir ļoti atsevišķas vietas, kur šīs būvlaides ir noteiktas un pamatā sakrīt ar apbūves ansambļa teritorijām. Apbūves ansambļi ir patiešām maz. Visvairāk ir šajās apbūves aizsardzības teritorijās, kur ir daudz valsts aizsargājamo pieminekļu. Nav nemaz tik daudz vietu Rīgā, kur ir saglabājies komplekss, kur vienkopus ir viena perioda apbūve. Čiekurkalnā, iespējams, pāris apbūves ansambļi ir.

I. Sirmā: **J. Lejnieka kungs pieminēja terminu “vietas gars”. Tas ir tas vārdos nenoformulējamais, kas ietver sevī vai nu teritorijas vai ansambļa kultūrvēsturisko vērtību.** Ne velti mēs iesākām diskusiju par ekspertiem, kas ir kompetenti, pieredzējuši saprast un nedefinēt, kas tad ir konkrētās vietas gars ar savu kultūrvēsturisko vērtību un saturu. Tas nenozīmē, ka katrā vietā tieši būvlaide ir tā kultūrvēsturiskā vērtība. Katra vietā var būt atšķirīgas prasības. Tamdēļ galvenais uzsvars ir uz to, ka jādefinē, kas ir vērtība: būvlaide, ēku augstums, logu dalījums vai citas detaļas. Tieši tāpēc ir vajadzīgi eksperti, speciālisti, kuri spēj to novērtēt.

J. Lejnieks: Pilnīgi pareiza doma. Es biju iedomājies, ka šī darba rezultātā ir kaut kas līdzīgs bildīšu katalogam. Cilvēks, kuram pieder īpašums šajā lielajā teritorijā, viņam jādabū ir objekts ar vietas raksturu. Lievenītis, priekšdārziņš vai kāds cits elements. Veco māju var jaukt nost, ja pati māja nav nekas īpašs (vienkārši atrodas šajā teritorijā), bet uztaisiet uz septiņiem dizaina parametriem tā, lai iemieso vietas garu! Kaut pilnīga jaunbūve, tikai jādabū ārā vietas raksturu.

I. Purmale: Tieši tāds jau ir mūsu mērķis - saprast, kā tas gar var iemiesoties un turpināt dzīvot.

K. Jansone: Bildīšu katalogu varēsīm taisīt turpmākajā plānošanas procesā. Šajā tematiskajā plānā nesanāca.

I. Purmale: Vai Tev, Karīna, ir karte ar apbūves ansambļiem?

K. Jansone: Šeit ir redzams mazs fragments no Teikas, kur ir divi ansambļi atsevišķi, bet apvienojami kopā. Teika ir īpašs gadījums, kur apbūve veidojusies ļoti noteiktā laika posmā. Tas, kas nosaka, iekļaut vai neiekļaut ansablī, ir saglabātība un pārveidojuma pakāpe.

J. Lejnieks: **Ko Jūs ierosināt gadījumos, kā piemēram, Launkalnes ielas gadījumā, kad iela ir nejdzīgi, nesaprotami plata un smilšaina.** Ko ierosināt darīt ar kādreizēju plānošanas produktu, kas neizskatās, ka ir pabeigts. **Vai ir piedāvājumi ielu šķērsprofilēm? Vai tas darba saturā būs? Tas ir viens no elementiem, kādā veidā apkaimei ir raksturīgi. Ielas: šauras, platas, kādi zaļie stādījumiem, kā tas viss izskatās ielu šķērsprofilā.**

M. Liepa-Zemeša: Runājot par Teiku. Mums ir publisko ārtelpu tematiskais plānojums, kura ietvaros mēs mēģinām definēt ielu telpas, kur varētu būt savienošās, rekreatīvās. Izrietot no Rīgas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, kur ir definēti šie zaļie koridoriem, tā ir viena no iespējām, ko varētu izmantot vietās, kur saglabājušās platās sarkano ielu līnijas, kur izveidojusies ielu apbūve un nebūtu lietderīgi sašaurināt šīs sarkanās līnijas, ja šīm ielām varētu veidot atraktīvāku publisko ārtelpu, veidot savienojumus, veloceliņu utml.

I. Purmale: Kādas vēl pārdomas?

S. Jakušonoka: Lūdzu precizējiet, ko domājat ar “labi saglabājies”. Vai tas izslēdz, ja ir drusku pabojāts un atgriezeniski saglabājams?

K. Jansone: Tas pilnīgi noteikti ir saglabājams. Tas ver būt tehniski sliktā stāvoklī, bet tas, ka ir saglabājusies sākotnējā forma, vēsturiskā substance.

S. Jakušonoka: Tur ir pieļaujams kaut kāds procents, kas ir zudis? Precizēšu. Es domāju par konkrētu vietu, kas varētu būt tādas apbūves cienīga. Bolderājā Tekstilnieku parkā ir saglabājušās rūpnīcas inženierēkas, bet tās nav ideālā stāvoklī un iedzīvotāji tās ir drusku pabojājuši. Bet ēkām ir pietiekami daudz oriģinālo elementu. Vai tādas ēkas var vai nevar pretendēt uz atrašanos autentiskās apbūves ansambli? Tas ir atsevišķs ansamblis parkā.

K. Jansone: Pilnīgi noteikti šī ēka var pretendēt uz kultūrvēsturiski vērtīga objekta statusu.

S. Jakušonoka: Saņemot šādu statusu, vai bez ierobežojumiem ir arī kaut kas, kas cilvēkiem, kas tur dzīvo, varētu būt kā atvieglinājums?

K. Jansone: Jau šobrīd pašvaldības saistošie noteikumi paredz, ka apbūves aizsardzības teritorijās ēku īpašnieki ir tiesīgi saņemt nekustamā īpašuma nodokļu atvieglojumus. Par noteiktā periodā būvētām koka ēkām, mūra ēkām.

S. Jakušonoka: Tos ansambļus arī pieskaitīs klāt?

K. Janosne: Protams.

S. Jakušonoka: Nekas vairāk ansambļiem nepienāksies?

K. Jansone: Mēs mēģinām precizēt atvieglojumu saņēmēju grupu. Tagad ir tā - ja ir uzbūvēta koka garāža ar izgaismotu fasādi, var saņemt nodokļu atvieglojumus, lai gan kultūrvēsturiskā vērtība nav nekāda. Iespējams, būs pēc 50 gadiem. Bet vega koka ēka, kas nav tik perfekti atjaunota un nav ar izgaismotu fasādi, šādu atvieglojumu nevar saņemt. Mūsu mērķis ir precizēt, kam tieši tiek piešķirts nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojums un par ko. Mēs nebūsim tie, kas izstrādās šos saistošos noteikumu, mēs varētu dot savus nosacījumus. Domājot par cita veida iespējamiem atbalstiem šo ēku īpašniekiem, būtu skaidrs, kuras ēkas var pretendēt uz atbalstu no pašvaldības.

I. Purmale: Esam pārgājuši pie nākamā jautājuma.

K. Jansone: Par kultūrvēsturiski vērtīgajiem objektiem.

Pašvaldībai nozīmīgie kultūrvēsturiski vērtīgie objekti ir ēkas un būves ar kultūrvēsturisku vērtību, kam nav piešķirts valsts aizsargājama pieminekļa statuss. Tās ir pašvaldības identificētās ēkas un būves. Ir izstrādāti divi pētījumi, kuru ietvaros tika veikts sākotnējais ēku novērtējums, bet uzsveru, ka tās ir ēkas tikai apbūves aizsardzības teritorijās. Šo novērtējumu veica "Arhitektoniskās izpētes grupa" (2008. un 2013.gadā). Kopumā tika apsekotas un novērtētas vairāk 4000 ēku, no tām vairāk kā 2000 ir ar augstu autentiskuma pakāpi. Mazāk kā 2000 ir ar zemu autentiskuma pakāpi. Kopš pirmā novērtējuma sešas ēkas zudušas, divu ēku vietā ir uzceltas jaunas. Visticamāk, skaits ir vēl lielāks. Ņemot vērā lielo apjomu, visam ir grūti izsekot līdzī.

Mūsu iecere ir noteikt ļoti konkrētas TIAN prasības, kādas jau ir šobrīd iestrādātas, kas attiecas uz ēku un būvju mērogu, ārējo veidolu, apdares materiāliem, teritorijas labiekārtojumu un organizācijai. Konkrēti redzams Maskavas priekšpilsētas piemērs. Abās reizēs, veicot šo ēku novērtējumu, "AIG" ir izmantojis mazliet atšķirīgu vērtību sistēmu, tāpēc mēs šo šobrīd uztveram par sākotnējo novērtējumu. Rezultātā – koka un mūra ēkas ir iedalītas ar augstu

autentiskuma pakāpi un zemu autentiskuma pakāpi. Jebkurš ēkas īpašnieks varēs teritorijas plānojumam klāt pievienotajā kartē apskatīt savu ēku un redzēt, vai tai ir piešķirta sākotnējā vērtība vai nav. Tas ir diskutējams jautājums, kas ir vērtīgs, kas nevērtīgs. Mūsu uzskats, ka ir nepieciešama kultūrvēsturiskās vērtības precizēšana. To būtu iespējams veikt divos ceļos: to dara pašvaldība, nosakot kultūrvēsturisko vērtību ēkām un būvēm (vispirms savā īpašumā esošajām), apbūves aizsardzības ansambļos, apbūves aizsardzības teritorijās, vēlamajā gadījumā arī visā pārējā pilsētas teritorijā. Otrs ceļš, ka to dara pats objekta īpašnieks vai attīstītājs pirms būvniecības procesa uzsākšanas. Jo tieši no šīs kultūrvēsturiskās vērtību izpētes ir atkarīgs ko un kā drīkst darīt ar savu īpašumu pirms pārveidošanas.

Vai ir mērķtiecīgi šo procesu veikt? Vai ir mērķtiecīgi šo procesu veikt divos paralēlos veidos? Iespējams, ka jāatstāj līdzīgi, kā ir RVC, ka ir noteikta sākotnējā vērtība un tajā brīdī, kad ir kaut kāda interese kaut ko darīt ar īpašumu, tad tiek precizēts, kāda ir kultūrvēsturiskā vērtība? Vai vispār tas ir vajadzīgs?

U. Bratuškins: Man īsti nav skaidrs par tām autentiskuma pakāpēm. Ja ēka ir kultūrvēsturiski vērtīga, tātad tai piemīt konkrētam laikam raksturīgas iezīmes, vides konteksts, tā rezultātā šī vērtība tiek noteikta. Ja mēs saskaramies ar situāciju, ka kultūrvēsturiskas ēkas ir pārveidotas, tad ir divas iespējas: pārveidojumi ir augstvērtīgi un kultūrvēsturiskā vērtība nemainās vai arī pārveidojumi ir mazvērtīgi vai kultūrvēsturisko vērtību degradējoši, tādā gadījumā kultūrvēsturiskā vērtība pazeminās. **Ko nozīmē šis dīvainais apzīmējums – kultūrvēsturiski augstvērtīga ēka ar zemu autentiskuma pakāpi.**

K. Jansone: Nav vārda – augstvērtīga. Objekts ar potenciālu kultūrvēsturisko vērtību.

U. Bratuškins: Objekts ar potenciālu kultūrvēsturisko vērtību, kas ir jau zudusi. Kādu ziņu mēs sabiedrībai caur šādu dīvainu definējumu mēģinām pavēstīt? **Ko īpašnieks sapratīs, ja viņš īpašumā ir ieguvis kultūrvēsturisku ēku ar zemu autentiskuma pakāpi. Statuss vai nu ir vai nav.** Ja ir statuss, ka ēka ir kultūrvēsturiski vērtīga, tas uzliek kaut kādus pienākumus. Ja ēka nav kultūrvēsturiski vērtīga, tad pienākumi izpaliek.

K. Jansone: Ir arī iespējas. Un ja nav šī statusa, tad arī iespējas izpaliek saņemt atbalstu. Veicot novērtējumu, varam precizēt šo kultūrvēsturisko vērtību.

U. Bratuškins: Tam es piekrītu. Bet kāpēc jau cam klāt autentiskumu, kas ir dīvains izgudrojums? **Autentisks nozīmē piederību konkrētam laikmetam. Nevar būt neautentiska ēka.** Jo ja reiz stāv un ir redzama, tā satur kaut kāda laika autentiskas liecības. Arī šis piemērs, kas ir ar zemu autentiskuma līmeni, satur ļoti autentiskas sava laika pārbūves liecības, kurā konkrētā laika posmā tā ir pārbūvēta un ar kādu izpratni pret vēsturisko substanci šis pārbūves veicējs ir darbojies. **Autentiskums nav kategorija, ko var novērtēt augsta, zema. Ēkai var piemist konkrētas stilistiskas īpatnības un laika gaitā tās var pārveidot, mainīties, līdz ar to ēka var mainīt kultūrvēsturisko vērtību.** Bet ne jau to, ka tā paliek neautentiska. **Tas nav adekvāts jēdziens.** Mēs par to esam ilgi diskutējuši, lai gan tik un tā tas parādās dokumentos, lai gan tas ir neloģisks jēdziens.

J. Lejnieks: Tiešām. **Autentiskums nav ne zems, ne augsts.** Šis piemērs – augsts autentiskums 90tajiem gadiem. Visatļautība. Daru ko gribu. Tā ēka ir zaudējusi savu kultūrvēsturisko vērtību, jo, es pieļauju, ka tur plānojums ir pārveidots. Ēkai saglabājies paraugfasāžu siluets. Tāpēc vien visu šo teritoriju aizsargāt un uzskatīt, ka tās ir augsti

kultūrvēsturiskās ēkas, es šaubos. Es šeit neredzu nekādu ansambli. Autentiskums būtu jāizdiskutē līdz galam.

K. Jansone: Vai varu lūgt priekšlikumus, kā mums saukt šīs ēkas? Kāda laba doma, kā klasificēt.

L. Līdaka: Mēs varam spekulēt ar vārdu autentisks. Es vairāk saprotu, ka šī plānojuma ietvaros plānojuma izstrādātājiem ir tiesības definēt, kā šis vārds autentisks tiek lietots šī konkrētā dokumenta ietvaros un no tā izrietošās prasībās. Ar autentisku ir domāts - tā būvniecības laikam, kultūrvēsturiskās vērtības statusa noteikšanas laikam atbilstošais izskats. Savukārt par kultūrvēsturisko vērtību – ja nemaldos, saskaņā ar likumu tiek noteikts, ka jebkurām ēkām, kas ir vecākas par 50 gadiem, tiek noteikta kultūrvēsturiskā vērtība un ir jāsāk izvērtēt to iespējamā nozīme pilsētvidē. Līdz ar to, man šķiet, ka nav tik nepareizi saukt šīs – kultūrvēsturiskas ēkas, kas ir vecākas par 50 gadiem un autentiskuma pakāpe raksturo to, vai ir sākotnējo vērtību saglabājusi vai nav. Autentiskums var būt vērtības definējums. Kultūrvēsturisko nosaka gada skaitļos, autentiskums nosaka, vai – ir vērtīga vai nav.

K. Jansone: Cik daudz no sākotnējā ir saglabājies. Vēlos uzsvērt, ka tas ir sākotnējais novērtējums.

G. Gundare: Drīzāk varētu teikt tā – **kuras ir neatgriezeniski pārveidotas un kuras ir atgriezeniski pārveidotas.** Piemēram, plastmasas logus var nomainīt. Augšējai mājai fasādi var uztaisīt pilnīgi savādāk. Savukārt uz mūra mājām salīdzinājums ir neadekvāts, jo **var būt vienkāršāka izpildījuma ēka, kura ir sakopta un tiek uzturēta un, manuprāt, ir labāka, nekā tas piemērs, kur augstāks autentiskums, bet aizlaists postā.** Cakas to nenosaka.

K. Jansone: Uzsveru vēlreiz, ka šis ir sākotnējais novērtējums, ko ir veikusi viena konkrēta pētnieku grupa. Mēs nevaram pārbaudīt visas ēkas, lai pateiktu, vai mēs piekrītam vienam vai otram vērtējumam. Tāpēc ir izveidots sākotnējais saraksts, kas turpmākajā procesā ir jāprecizē.

I. Purmale: K. Jansone jau minēja, ka šo sistēmu mēs gribējām pārņemt līdzīgi, kā ir vēsturiskajam centram. Skaidrībai varētu K. Kukaine nokomentēt, kā tas darbojas VKPAI.

K. Kukaine: Manas pārdomas par laika robežu. Likumdošana ir pamainījusies un laika robeža ir, lai kļūtu par Valsts aizsargājamu pieminekli. Pēc pēdējā laika mantojuma filozofijas jābūt uzmanīgiem ar šo 50 gadu laika robežu, jo kultūrvēsturisks objekts ir arī 20. gs. mantojums, kas ir pavisam nesens. Šī robeža vairs nav tik strikti šodienas filozofijā jūtama. Man rodas **pārdomas par nosaukumu – ansambli. Vai tiešām visi tie, kas virzās uz ansambli ir viena laika perioda?** Kultūras mantojuma aizsardzība vēlāka laika kvalitatīvs uzslāņojums vērtības skalā gradējas vienlīdz vērtīgi bieži vien ar pašu objektu. Ko tad mēs darām ar to? **Tā kā tā ir pilsētvide, kura ir dzīva un attīstās, drīzāk par kompleksiem ir jārunā.** Tas par termiņiem.

Par kultūrvēsturiskās vērtības līmeni. Tā ir metode vēsturiskajam centram, kas ir pārbaudīta un aprobēta Rīgas vēsturiskā centra padomē, kur ir ļoti zinoši konsultanti un eksperti. Šobrīd nekā labāka nav izdomāta. Ir mēģināts atrast pēc iespējas dažādus ekspertus, jo nevar būt eksperts visiem periodiem un stiliem. Šai metodei pamatā ir ekspertu dažādība un pēc tam vidējais vērtējums, kas tiek izvilktas, tas nosaka, vai ir vērtīga, ļoti vērtīga, unikāla vai bez vērtības, vai ar nelielu vērtību. Šajā sistēmā vislielākās problēmas ir ar nelielu vērtību, kas pasaka, ka kaut

kāda vērtība jau ir, bet līdz galam netiek nodefinēts, kas tad tas ir. Visbiežāk jau ir pilsētībūvnieciskas vērtības. Šai metodei pieklibo tieši šis pilsētībūvnieciskais aspekts. Bet nekā labāk šobrīd izdomāta nav.

I. Purmale: Kā ir ar vārdu – autentiskums? Jūsu pieredze.

K. Kukaine: Pilnīgi piekrītu **U. Bratuškina un J. Lejnieka kunga teiktajam. Autentiskums ir jēdziens, ko nevar interpretēt tik viennozīmīgi.** Ja nu vienīgi, kā L. Līdaka teica – izskaidrot.

I. Purmale: Bet labāk būtu citādi saukt?

K. Kukaine: Es domāju, ka noteikti būtu jāmeklē cits apzīmējums.

U. Bratuškina: Vārdam autentiskums nav nekāda vaina. Tikai jāsaprot, ka jēdzienu – autentiskums – var lietot kopā ar konkrēta laika apzīmējumu. Un tad viss ir kārtībā un mēs varam teikt, ka autentiska 19. gs. 2. puses apbūve un nevienam neradīsies nekādas domstarpības. **Nevar lietot jēdzienu – autentiskums - ārpus laika konteksta, jo tad rodas problēmas, ka nevar saprast, par ko ir runa.**

I. Purmale: Bet attiecinot, kā mēs gribējām, tad nav īsti korekti, kā mēs gribējām šo vārdu lietot.

K. Jansone: Kādu vārdu mums lietot? Šo formulējumu mums piedāvā pētījuma veicēji. Mēs to līdz šim esam akceptējuši. Skaidrs, ka novērtējot katru ēku, tā tiek vērtēta konkrētā celtniecības perioda kontekstā. Dalīt šīs ēkas sīkākās grupās: 19. gs. koka apbūve, 20. gs. pirmās puses koka apbūve....

G. Gundare: Bet kāds ir mērķis tam dalījumam? Kāds ir mērķis sadalīt augstāko un zemāko pakāpi? **Kas no tā ir atkarīgs? Kādas sekas tam, ka man ir autentiski augstvērtīgāka vai zemākas vērtības māja? Cilvēkam īpašniekam, ko tas maina?**

K. Jansone: Cilvēkam īpašniekam nav lielas starpības. Prognozējot tālāko notikumu attīstību, viņš var rēķināties, ja viņam ir ēka ar augstāku autentiskuma pakāpi, tad gaidāmi lielāki sarežģījumi. Tas ir arī mums kā ilustratīvs materiāls, lai saprastu, kāda ir nosacītā kvalitāte nosacītajam kultūrvēsturiskajam mantojumam.

G. Gundare: Tā kvalitāte ir mainīga laikā. Ja atstās to māju nepieskatītu, vērtība krītas. Cilvēkam, kuram ir augstvērtīgāka ēka un lielāki apgrūtinājumi, viņam ir izdevīgāk to māju paturēt piecus gadus bez logiem, un dabūs zemāku pakāpi un būs atvieglājumi.

K. Jansone: Sākumā bija rakstīts – pašvaldību interesējoši kultūrvēsturiski objekti. Ja pašvaldībai ir interese saglabāt šo ēku ar augstu autentiskuma pakāpi, pašvaldībai ir jādomā, kā motivēt, stimulēt īpašnieku, lai viņš būtu ieinteresēts saglabāt.

G. Gundare: Paskatīsimies no otras puses uz vienu tādu, kuram pieder zemākas kvalitātes māja, bet viņš arī labprāt to gribētu savest kārtībā un pretendēt uz atvieglojumiem. Tāda kaimiņu sanaidošana.

K. Jansone: Tā nav kaimiņu sanaidošana. Uz atvieglotajiem var pretendēt arī ēkas ar zemāku autentiskuma pakāpi vai zemāku vērtību īpašnieks. Noteikti ir ceļš, kā viņš var celt savas ēkas vērtību. Vērtību atšķirības nosaka, pirmkārt, piemērojamo prasību stingrību, otrkārt, iespējami saņemamo atvieglotumu apmēru.

G. Gundare: To jā. Bet vērtība ir viegli maināma šurpu turpu. Piemēram, kaut vai atstājot uz kādu laiku, lai vērtība krītas.

K. Jansone: Protams. Kaut vai šajā 2013. gadā veiktajā novērtējumā. Es pati esmu atradusi ēku, kas ir pētījumā atzīmēta kā ēka ar augstu autentiskuma pakāpi, bet dabā tās nav, tur ir palikuši pamati.

G. Gundare: Tas ir vēl viens aspekts: Tas bija 2013. gads un šobrīd ir 2016. gads.

I. Purmale: Tieši tāpēc, manuprāt, ir lietderīga tā sistēma, ka ir sākotnējais novērtējums, bet kad nonāk pie konkrēta objekta izskatīšanai un attīstīšanai, tad ir otrs vērtējums un tad saprotam, kāda ir tā situācija uz šodien. Autentiskums varētu būt viens no kritērijiem, ko konstatē. Kopš brīža, kad ir būvēts, autentiskums ir zaudēts vai nav? Kāda pakāpe ir uz šodien?

K. Jansone: Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglotumu jau nepiešķir tikai tāpēc, ka jūs atnākat ar zemesgrāmatu un pasakāt, ka man ir veca māja īpašumā. Tāpat ir jāiesniedz dokumenti, kur Būvvaldes cilvēki ir apsekojuši un apliecina, ka tiešām tā situācija ir tāda. Nebūs tā, ka nolaistas, nevērtīgas mājas īpašnieks varēs pretendēt uz milzīgiem nodokļu atvieglotumiem.

G. Gundare: Mana māja ir ārpus vēsturiskām robežām. Tā ir vēsturiska atjaunota koka ēka. Oriģināli droši vien nebūtu piešķirta vērtība, bet mēs esam atjaunojuši un es ceru, ka mēs esam pievienojuši vērtību, bet ir ārpus robežām. Man arī pienākas kādi atvieglotumi?

K. Jansone: Diemžēl, nē.

I. Purmale: Diemžēl vai par laimi. Jūs jau teicāt, ka labi, ka ir ārpus apbūves aizsardzības teritorijas.

G. Gundare: No projektēšanas viedokļa. Viens gājiens uz Būvvaldi mazāk.

U. Bratuškins: Mēs vienmēr varam iestrādāt dažādu regulējumu. No otras puses, vai pašvaldībai ir iestrādāts, kā kontrolēt šo regulējumu un tā izpildi? Ja salīdzinām ar Rīgas vēsturisko centru, tur šis regulējums pastāv un ir diezgan smags. Ir vismaz divas nopietnas institūcijas (valsts un pašvaldības), kas izvērtē visus projektus. Strīdus gadījumā vēl darbojas Vēsturiskā centra padome, kas lemj, kādā virzienā konkrēto attīstības ieceri virzīt. Ja mēs šajās īpašās aizsardzības teritorijās runājam par šiem stingriem noteikumiem, kur parādās arī diezgan daudz subjektīvi vērtējami lielumi, kā piemēram, stingrāki noteikumi, kaut kam būs vairāk jāpievērš uzmanība, teritorija būs liela vai neliela. Būtībā nebūs precīzi definēti, bet subjektīvi interpretējami lielumi. Kāds būs šis mehānisms – vai mēs ejam uz to, ka arī šajās īpašajās teritorijās būs ekspertu komisijas vai kas izvērtēs attīstības priekšlikumus vai tas būs viena atsevišķa ierēdņa ziņā? Kā tas ir iecerēts?

K. Jansone: Pēdējās izmaiņas Būvvaldes struktūrā ir sajaukušas kārtis, kā tas tālāk notiks. Tas ir šobrīd procesa jautājums.

I. Purmale: Tas varētu būt šodien jautājums arī jums, kā labāk to darīt. Doma bija, ka šo pārvērtēšanu ne tik smagi kā vēsturiskā centrā, bet to varētu darīt arī pati pašvaldība. Mums bija doma, ka to varētu darīt Būvvaldē Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, šobrīd šīs inspekcijas nodaļa ir likvidēta un pievienota pārējai arhitektu grupai. Iespējams, ka tā funkcija tur varētu būt, bet tas ir diskusiju jautājums ar Būvvaldi. Katrā ziņā Rīgas domei būtu jāizveido vai jāuzdod kādā struktūrvienībai ar to nodarboties. Vai tā būs Būvvalde vai Pilsētas attīstības departaments, tas vēl nav zināms.

Es saprotu, ka kopējā noskaņa un viedoklis ir, ka apbūves aizsardzības teritorijās būtu jāizvirza diezgan elastīgi šie nosacījumi, kaut arī mēs saprotam, ka šiem nosacījumiem ir ļoti liela nozīme, kas ļautu saglabāt šo teritoriju garu un būtību un raksturu.

Par ansambļiem mums jāpārdomā, vai mums vajag izvirzīt zonas, kur ir vēl stingrāki šie nosacījumi. Varbūt, ka zonas, ko bijām iecerējuši par ansambļiem, sauksim par kompleksiem vai citādi, varētu būt priekšlikuma vērtējums. Un ja kāds īpašums šajā teritorijā grib attīstīties, tad ir otrreizējā vērtēšana un izskatīšana, cik tas ir vērtīgi un lietderīgi vai vispār tādas nevajag. Pēc Jūsu viedokļa saprotu, ka pēc iespējas neierobežot un elastīgāk paskatīties uz lietām.

Par konkrēto ēku kultūrvēsturiskajām vērtībām laikam nebija īpašas pretenzijas pret divpakāpju vērtējumu. Teritorijas plānojumā būs pirmais vērtējums un skatot konkrētu ieceri, būs tā brīža vērtējums.

Mēs mēģināsim pārskatīt definīcijas, lai ar vārdu autentisks mēs nebūtu pretrunās pēc būtības. Ja mēs to lietojam, tad lietojam un attiecinām tikai uz konkrēto laika periodu, un tas varētu būt kā viens no kritērijiem pie vērtējuma. Un izvairīties izmantot nosaukumus, kas apzīmē plašāku jēdzienu.

Vai ir vēl kāda doma papildinājums?

G. Gundare: Papildinājums par izvērtējumu. **Nefigurē termins par atjaunotu ēku vispār.** Tas ir mazliet skumji. Būtu jauki, ja tajā kartē parādītos, kur kaut kas jau ir izdarīts. Ir milzīga atšķirība, vai tur stāv koka māja, kurā nekas nav izdarīts vai arī pēdējo piecpadsmit gadu laikā tur uzņēmīgi cilvēki ir kaut ko izdarījuši. Ja tās tiek ieliktas vienā vērtējumu skalā... **tas ir ierosinājums – iekrāsot tās vietas, kur cilvēki jau kaut ko ir izdarījuši.**

I. Purmale: Atjaunots – ir domāts, kā atjaunots vēsturiskās vērtības ietvaros vai vispār atjaunots?

G. Gundare: Vēlamajā virzienā, kas varētu būt restaurācija vai atjaunots, piebūvēts, kas ir uzskatāms par kvalitatīvi atjaunotu, nevis izbojātu. Procentuāli to nevar tik precīzi nodefinēt. Mēs redzam vēsturiska ēkas, bet kāds ir to statuss. Kas tur vispār notiek? Vai autentiskuma zudums ir nemākulīgas darbības rezultāts? To nevarētu iezīmēt vēlamo pozitīvo piemēru kategorijā.

G. Lukstiņa: Šodien klausos un domāju un man kaut kas pietrūkst. **Man pietrūkst šis cilvēciskais skatījums. Man pietrūkst, vai bija pētījumā dots uzdevums izrunāties ar vietējiem iedzīvotājiem un apzināt viņu vēlmes?** Mēs runājam par ēkām. **Man pietrūkst par pilsētu kopumā. Par pilsētu, kas neaug, bet par pilsētu, kas sarūk.** Un šis vērtīgās ēkas lielā mērā ir tajās teritorijās, kas nav tās, kas ir noskumušas teritorijas. Varbūt **jādomā, kā šis**

teritorijas atdzīvināt, atveseļot, kvalitatīvi pārveidot, papildināt, atļaut viņām tos zobiņus uzcelt līdz trim, četriem, pieciem stāviem. Ja es domāju par Torņakalnu, tad tur zināmā laika periodā ir apstājusies attīstība. Ja nebūtu uznākuši krīzes apstākļi, tad tur tas zemais jau būtu pieaudzis līdz 5 stāviem. Mums vajag paskatīties ar citu skatu uz pilsētu kopumā. **Es ierosinu – vēsturiskajās vietās mēģinām sākt no apakšas – vietu atveseļošanas, atdzīvināšanas plānu, bet strādājam kopā ar tiem, kas šajās vietās dzīvo.**

J. Lejnieks: Paldies G. Lukstiņai par jaunu terminu – noskumušas teritorijas.

Piedāvājums par atjaunotu ēku. Šī brīža pilsētas politika ir tāda, ka īpašnieks nodokļa atvieglojumus var saņemt tad, ja viņa ēka atrodas pareizajā teritorijā, to ir restaurējis un vēl ideālajā gadījumā – apgaismojis. Bet **aiz borta paliek cilvēki, kam ir vēsturiskas ēkas, atjaunotas ēkas jebkurā citā apkaimē. Vajadzētu stimulēt šos cilvēkus, kas ir ieguldījuši un kvalitatīvi pārbūvējuši tās ēkas.** Arhitekti saprot, kas ir kvalitāte. Tā ir autentiska vai nav, tam nav nozīmes. Tā ir autentiska 21. gs. sākuma pārbūve. Īpašniekus vajadzētu uzteikt, ka viņi nav vienkārši palaiduši bezpajumtniekiem apdzīvošanai, bet kvalitatīvi pārbūvējuši.

K. Jansone: Piekrītu, pašvaldībai to vajadzētu darīt.

G. Gundare: Noskumušās teritorijas atbilst tam, kas tur notiek. Tās ēkas dabā nav tādas ar žodziņu riņķī, bet savā starpā savienotas. Skatoties uz priekšu nākotnē, būs skumjie dārziņi un apkārt būs pieci, seši, septiņi stāvi. **Ierobežojumi nav rosinoši.** Kad tajos iedziļinās, es saprotu, ka tie nav nenormāli, bet šobrīd jebkura aizsardzības josla, zona ir kā Černobiļa. Iekšā neejiet un nedariet. Viss ir ierobežojošs. Jau vēsturiski ir bijušas vairākas ēku paaudzes. Starpkara periodā arī vecās, šķībās koka mājiņas pārbūvēja par augstākiem mūra namiem. **Nav runa tikai par šīm teritorijām, bet par pilsētvides vīziju un ilgtspējīgas, normālas, organiskas, kvalitatīvas attīstību. Nevis par šo zoniņu iekonservēšanu.** Tā kā ar nazi nogriezt...

J. Lejnieks: Kā ar nazi ir nogriezts Pleskavā. Pieļaujamā apbūve ir viens stāvs. Ja cilvēks ir iegādājies palielu gruntsgabalu, viņš varbūt vēlas uzbūvēt divus stāvus. Tas, ka šobrīd tur dominē viens stāvs, tas ir autentisks 19. gs. beigās. Kāpēc nevarētu būt divi stāvi?

G. Gundare: Mēs vēl varētu griestu augstumu ierobežot uz 2,35 m.

I. Sirmā: Vēlos visā tajā pesimismā mazliet pozitīvismu. Es nepiekrītu tam, ka apbūves aizsardzības teritorijas statuss un atrašanās šajā teritorijā ļoti ierobežo attīstību. Varbūt ļoti daudziem ir asociācijas ar Maskavas priekšpilsētu, bet mums ir Āgenskalns, tuvā Pārdaugava, kas arī ir aizsardzības teritorija, Kalnciema ielas koka apbūve. Ir daudz pozitīvu piemēru, kas rāda, ka šis statuss nebūt nav ierobežojošs. Manuprāt, tas svarīgais, kas veicina šīs teritorijas atdzīvināšanu, sakopšanu, lielā mērā ir pašu īpašnieku varēšana un gribēšana. Jāatdzīst, ka pašvaldība varbūt par maz ar saviem noteikumiem atbalsta un iesaistās šajos procesos. Āgenskalns un Kalnciema kvartāls ir ļoti labs piemērs, kādā veidā var atdzīvināt šīs apbūves aizsardzības teritorijas.

I. Purmale: Runājot par Maskavas forštati. Tie īpašnieki daudzām ēkām, kas ir tādā stāvoklī, kas droši vien vairs nav atjaunojamas nekādā veidā, nav rīcības spējīgi. Tāpēc arī līdz šim nav arī neko darījuši. Pašvaldībai jau laicīgi bija jādomā, kā šo visu saglabāt. Vai veidojot sociālās mājas un izmitinot iemītniekus un saucamos īpašniekus un pārņemot šos īpašumus. Bet nu jau

laikam tas ir par vēlu. **Iespējams, ka šādos gadījumos, kur mantojums jau ir aizlaists, būs mums jāieraksta šobrīd, kur varētu pielaut jauna veida apbūves parādīšanos, mēģinot raksturu saglabāt, bet tā būs pilnīgi jauna apbūve,** tur no autentiskuma vairs nebūs ne miņas.

Jautājums, kāpēc mēs vispār par tādām apbūves aizsardzības teritorijas runājam, ja mums tik ļoti elastīgi uz to visu jāskatās? Man šķiet, ka tas mantojums, ko esam līdz šim saglabājuši un kas nav tikai vēsturiskais centrs un ir koka apbūve citās Rīgas zonās, tomēr ir vērtība un ar to mums būtu jāstrādā un jāmēģina pēc iespējas raksturu saglabāt. Tas, ka mums vajag visus nosacījumus, ir taisnība un to mēs darām. Jūsu viedokļi bija lietderīgi un mums ir daudz pārdomu. Mēģināsim vēlreiz visu pārskatīt, visus par un pret apsvērt. Kad būs gatava redakcija, tad varēsim rudenī vēlreiz apskatīties, kā ir sanācis.

Vai kādam ir vēl kāds jautājums, ko mēs šodien neapskatījāmies, ko vajadzēja izdiskutēt?

Ja pagaidām ideju nav, gaidīsim uz e-pastu priekšlikumus. Liels paldies par Jūsu ieguldīto laiku un darbu un tiekamies nākamajā sanāksmē 27. maijā, kad runāsim par Ainavu tematisko plānojumu!

Sanāksme tiek slēgta plkst. 11.50.

Sanāksmes vadītāja,
Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta
Pilsētvides attīstības pārvaldes vadītāja,
direktora vietniece pilsētvides attīstības jautājumos

I. Purmale

Sanāksmes protokolētāja,
Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta
Pilsētvides attīstības pārvaldes Teritorijas plānojuma nodaļas
Galvenā projektu vadītāja sabiedrības līdzdalības jomā

S. Kalvīte